

Szöveg:

Haba Péter

Építész:

Hönich

Richárd,

Cságoty Ferenc

- Építész

Stúdió,

Szabó Levente,

Marosi Bálint,

Józsa Ágota,

Terbe Rita

- Hetedik

Műterem

Fotó:

Bujnovszky

Tamás

TÉRÖRVÉNY

Népliget Center Irodaház Ferencvárosban

NEM ÚJ LELEMÉNY AZ A FORMÁLÁSMÓD, AMELY A KÖZEL NÉGY ÉVEN ÁT, TÖBB ÜTEMBEN ÉPÜLT NÉPLIGET CENTERT JELLEMZI: RÉGÓTA OTT BUJKÁL AZ ÉPÜLETEGYÜTTEST JEGYZŐ IRODÁK, AZ ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ ÉS A HETEDIK MŰTEREM MUNKÁIBAN. EZ A TÖRT VONALÚ TÖMEGEKKEL ÉS KONTÚROKKAL OPERÁLÓ, A PLASZTIKUSAN MEGMOZGATOTT FELÜLETEKET RAJZOS HATÁSÚ SÁVABLAKOKKAL SZEMBEÁLLÍTÓ, NÉHA A ZÁRT FORMÁK ÉS A VÁZSZERŰSÉG KONTRASZTJÁT IS KEDVELŐ ALAKÍTÁS NEM MESSZE A LAJTÁN TÚL IS JÓL ISMERT.

Kétségtelen azonban, hogy Cságoly Ferenc – az Építész Stúdió egyik alapítója, az irodaház tervező stáb tagja – építészetében is erős alapokkal, nevezetes előzményekkel rendelkezik a 90-es évek eleje óta. A két építészcsoporthoz munkáiban a legkülönbözőbb változatokban él, hol csak egy-egy momentumban, a telepítés sajátosságaiban, a tetőformákban vagy a homlokzatok részletalkításában érvényesül, hol látványosabban, a maga teljes erejével lép színre.

Felszínesen és közhelyesen a szoborszerű jelzővel szokták illetni ezt az építészeti világot, sőt az ikon és a jel szavak is gyakran előkerülnek, mintha e fogalmak egy épület esetében egymás szinonimái vagy feltételei lennének. Hönlő Richárd, Cságoly Ferenc, Szabó Levente, Marosi Bálint és munkatársaik is e „trió” célozták meg az irodapiaci

A forgalmas utak által uralt, jellegtelen környezettel áll szemben a Népliget Center kompakt, mégis dinamikus és expresszív formavilága

Hajtogatás, ismertebb nevén az építészeti foldinggal rokon virtuóz szögtörések a homlokzaton

szempontból igen előnyös helyen (az Üllői út és a Könyves Kálmán körút könnyedén megközelíthető találkozásánál) álló irodaház-együttesük kapcsán: „Alapvető tervezői koncepciónk volt, hogy ezen a rendkívül forgalmas, ugyanakkor építészeti szempontból semleges helyen olyan épületegyüttes jöjjön létre, mely sajátos ikonként, szoborszerű formálásával meghatározó sarokpontjává válhat a tágabb értelmű jövőbeni területfejlesztéseknek, egyszersmind építészeti tartalmat próbáljon adni a bérroda műfaji semlegeségének” – írják műleírásukban. A mondat azt sugallja, hogy az építészek számára az „ikon” és a „szoborszerű” a hektikus környezet ellentétét, a tiszta, zárt téri rendet, illetve a jellegtelenséggel szemben a karakterességet, az egyértelműen megragadható

minőséget és az „építészeti tartalmat” jelenti. Bár a fogalmak ebben a kontextusban kisse tisztázatlannak, illetve inkább csak szegényes jelentésű, népszerű hívószavaknak tűnnek, mégis valamelyest megvilágítják a fő szándékot. Ez utóbbihoz viszonyítva egy többé-kevésbé meggyőző, biztos kézzel rajzolt, ám néhány ponton mégis túlfeszített munka tárul fel a szemlélő számára.

Eredetileg nyilván a munkálatok könnyebb ütemezése kedvéért tagolták három önálló egységre az épületegyüttest – ezt a köztársaságot azonban az építészek a mű javára tudták fordítani. Így ugyanis nem kellett egyetlen, hatalmasra duzzasztott tömbbe koncentrálni az előírt négyzet- és légköbmétereket, illetve a hozzájuk tartozó temérdek közlekedőt és kiszolgálóegységet, lehetőséget adva ar-

Az udvar egyszerre centrális és többirányú tér: az épületek bizonyos nézőpontból összezárulnak, máshonnan viszont eltávolodni látszanak, kapuszerű nyílásokat alkotva

A több szintet átfogó előcsarnokok terét a homlokzati szisztémát követő ablakozottság határozza meg

ra, hogy mind a funkcionalitás, mind az üzemeltetés szempontjából fellazítható a rendszer. Elhatározták, hogy amennyire lehet, mindegyiknek saját arcot adnak, de közben igyekeznek szerves egységet, koherens összképet teremteni. Ennek nyomán született meg az épületek által közrefogott udvarszerű, de a külvilág felé mégis számos ponton nyitott belső kert ötlete. Ez a telepítési megoldás ugyanis lehetőséget ad arra, hogy az együttes kívülről nézve jól tagolt, de összefüggő tömegnek tűnjön, míg a belső kertben állva olyan könnyedén felszaggatott, levegős struktúra hatását keltse, mely ugyanakkor saját, bensőséges világot ölel körül. Jó választás volt az említett „tört vonalú” formálásmódot kapcsolni ehhez a koncepcióhoz, hiszen egy derékszögű rendszer a maga erős geometriai kötöttségével ebben az esetben kevésbé lett volna célravezető. A három épület spirálra emlékeztető módon követi egymást, különös „térörvénnyt” hozva létre. A váltakozva hegyes és tompaszögű sarkok, elkeskenyedő és kiszélesedő tömegek, átlós kimetszések és bemélyedések egyrészt élénkítik a látványt, másrészt belesimulnak a kompozíció dinamikus rendjébe – a „centrifugális erő” mintegy magával rántja őket. Még a kertet is áthatja ez a sodrás: a támfalakkal kialakított domszerű zöldfelületek vonalai folytatják az épületek által leírt spirális.

A lendületet a sávablakok kérelmetlenül párhuzamosai is fokozzák – mert bár megtörnek, ahogy követik a homlokzatok síkváltásait, de horizontalitásukból nem mozdulnak ki. Ez olyan erőt, szilárdságot ad nekik, amely a látványt feszültséggel telíti. Az udvar egyszerre centrális és többirányú tér: bizonyos nézőpontokból a homlokzatok összezárulnak, a külvilágot kirekesztik, máshonnan szemlélve viszont egyszerre több

A három épület spirálra emlékeztető módon követi egymást, különös „térörvényt” hozva létre

ponton is elválnak egymástól, hatalmas nyílásokat képezve, melyek egyszerűen tengelyeket jelölnek ki. Elsősorban ezek a kemény, merész váltások teszik sajátossá az épületet, nem a részleteiben egyébként is kissé szárazan, mereven formált homlokzatok. Drámai ellentétben áll a belső udvar és a külső összkép is. Az építészek célja a kompakt, feszes összforma megteremtése volt: a kimozduló homlokzati síkok és tetővonalak mindenütt folytatódnak a szomszédos épület formáiban, így érzékeltetve szoros összetartozásukat. Az „eseményekben” sokkal szegényebb látvány a környezet kaotikusságával szemben ad ellenpontot, ám a tiszta egyszerűség, az „egylélegzetű” forma a részletek vérszegénysége miatt már-már unalomba fullad, s inkább a gondolatok hiányát sugározza, semmint a szigorú szellemi koncentrációt. Az épületben rejlő erőt a tetőkontúrok és a homlokzatok szögtörései ugyan érzékeltetik, de csak bizonyos távolságból, mert a kontrasztok, az egyes tömegek közötti viszonylatok onnan kezdenek igazán érvényesülni. Messziről nézve a kép valóban imponáló – úgy tűnik, mintha a tervezők valamiféle ideális távlatra (a jobbra autóval érkezők nézőpontjaira) komponálták volna az együttes külső képét, keveset törődve például a közeli buszpályaudvarról feltáruló közeli látványokkal. A körüli főbejárat az egyetlen pont, ahol a belső dinamizmusa valóban áttöri a kemény, feszes külső héjat, hogy a figyelmet az épület fókuszpontja, az udvar felé vonzza.

A tömegformák nagyvonalúságához képest a belső terek erősen redukáltak: hiányoznak a „repertoárból” – az épületegyüttes színvonalának ismeretében mindenképpen elvárható – jelentősebb méretű, természetes fényrel átjárt előcsarnokok: az Építész Stúdió

korábbi, hasonló formálású irodaházai mutatják, hogy a több szint magas, üvegfallal megnyitott terek milyen jelentős mértékben képesek oldani az épülettípus szükségszerűen mindig kissé túlfeszített és monoton térrendszereit. Az udvar valamelyest pótolja e tereket, leginkább azért, mert közös centrumot ad a jellemzően viszonyítási pontok nélküli, flexibilis, szinte „végtelen” terekkel teli irodaházak számára. Éppen ebben a központosságban áll a terv igazi értéke, ez tölti meg „tartalommal” az együttest – s itt a szó mindenkinek mást jelenthet, mert az építészek megadták a szabad értelmezés lehetőségét.

Építész:

Hönich Richárd, Cságyoly Ferenc
– Építész Stúdió
Szabó Levente, Marosi Bálint,
Józsa Ágota, Terbe Rita
– Hetedik Műterem

Bruttó szintterület:

32 700 m²

Pince szint:

15 000 m²

Tervezés:

2005-2007

Kivitelezés:

2006-2010

